

Pirlaxbladet

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Silmukylät on lanseerannut Kylieturvallisuus- ja hyvinvointihankkeen, jonka tarkoituksena on luoda turvallisuutta tukkeva suunnitelma kyliille. Pirlahden Kyläyhdistys ry on lähtenyt mukaan hankkeeseen, ja sen tavoitteena on luoda kylälle oma turvallisuussuunnitelma yhteistyössä kaikkien kylän asukkaiden ja yhdysten kanssa. Mukaan kutsutaan myös naapurikyliläitä.

Turvallisuussuunnitelman

tarkoituksesta on kartoittaa erilaisia arjen epäkohtia ja käytännön haasteita. Näitä voivat olla esimerkiksi turvallisuuteen, liikenteeseen, sähköntekijöiden ongelmatilanteisiin liittyvät tilanteet. Turvallisuussuunnitelman tavoitteena on antaa meille kyläläisille konkreettisia työkaluja tällaisista tilanteista selviämiseen, ja edistää kylän asukkaiden yleistä turvallisuuden tunnetta.

Aiheesta järjestetään tammikuussa tapahtuma, josta tiedotetaan postilaatikoihin jaettavalla tiedotteella.

Anne Granholm

En fungerande och trygg vardag i byarna

Silmu-byar rf har lanserat ett projekt för att öka tryggheten och välmåendet i byarna. Målet med projektet är att göra upp en plan för byarna, en plan för att stöda säkerheten. Pirlax byaförening har gått med i projektet och strävar efter att skapa en egen säkerhetsplan i samarbete med alla invånare och föreningar i byn. Vi kommer att bjuda in också grannbyarna till samarbetet.

Meningen är att i säkerhetsplanen kartlägga olika problem i vardagen och vilka praktis-

ka utmaningar som finns. Sådana utmaningar är till exempel situationer som härrör sig till säkerhet, trafik eller problem med eldistributionen. Säkerhetsplanen ska ge oss konkreta redskap för att klara av sådana situationer och samtidigt stärka den allmänna känslan av trygghet.

Vi ordnar ett tillfälle om säkerhetsplanen i januari. Vi meddelar mera om den senare i ett infoblad som delas ut till alla.

Anne Granholm,
Ö: Jannika Lindén

Viime hetken joulu lahja naapurille joka ulkailuttaa koiraansa ilman heijastinta. Mukava, heijastava Piirlahti-pipo kylän omalla logolla. Löytyy kahdessa koossa ja useissa väreissä. Hinta: 15 euroa.

Kotiinkuljetus Piirlahti ja lähitienoo aina jouluaattoon asti. Kyselyihin vastaa Mina, 040-768 0484.

Sista minuten present till grannen som rastar hunden utan reflex. Skön Pirlaxmössa med byns egen fina logo i reflex. Finns i två storlekar och flera färger. Pris 15 euro.

Hemleverans inom Pirlax med omnejd fram till julafton. Förfrågningar till Mina, 040-768 0484.

SAAJAN TILINUMERO MOTTAGAREN KONTONUMMER	IBAN FI11 1124 3000 2089 60	
SAAJA MOTTAGARE	Piirlahden kyläyhdistys ry. Pirlax byaförening rf.	
TILSIIRTO. GIRERING Maksaajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress	JÄSENMAKSU/MEDLEMSAVGIFT 2016 6 euroa/hlö/pers. 12 euroa perhe/familj	
ALLEKIRJOITUS UNDERSKRIFT	VIIHENUMERO Ref. nr 5005	
TILITÄ NRO FRÅN KONTO NR	ERÄPÄIVÄ FÖRFALLODAG	EURO €

Maksu välitetään saajalle maksujenväylisen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
Betalningen förmedlas till mottagaren enligt villkoren för betalningsförmedling och endast till det kontonummeen som betalaren angivit.

Pirlaxbladet

Årgång 7. vuosikerta - Nro. 2 - December/Joulukuu 2016- www.piirlahti.fi

Mina Westerholm

Pirteä satavuotias piirlahtelainen

Elsa Bäckman o.s. Ståhlberg syntyi 17.12.1916 Piirlahdessa, Österkullassa. Hän muutti Porvooseen 3.8.2010. Elsa on reipas satavuotias, joka asuu omassa kodissaan ja kertoo elämänsä eri vaiheista myös yksityiskohdat muistaen.

Elsa syntyi kahdeksan lapsisen perheen neljäntenä lapsena. Tuohon aikaan lapsikoulleisuus oli vielä yleistä. Kaksi hänен sisaruksestaan menehtyi jo lapsena. Kuudesta aikuisuuden saavuttaneista ainoastaan Elsa on elossa. Perheen isä oli ammatiltaan sekä suutari että muurari. Piirlahdessa oli jo tuohon aikaan koulu ja kaikki Ståhlbergin perheen lapset pääsivät kouluun. Sen sijaan rippikoulu pitäti käydä Porvoossa. Elsa kertoii, kuinka maanantaisin piti lähteä kävelemään Porvooseen jo kello kuudelta jota ehti ajoissa kello yhdeksän alka-

vaille tunnille. Muutaman viikon kestäneen rippikoulun aikana nuoret asuivat viikon Porvoossa. Sama kävelymatka tehtiin taas lauantaina kotiin. Tie oli kuulemma varsin huono tuhon aikaan. Rippikoulu katkasi työntekon lyhyeksi aikaa, sillä Elsa oli jo 14-vuotiaana aloittanut työntekon piikana Mosagårdissa. Työssään hän tapasi suomenkielisen piian, jolta opitti suomea.

Piirlahdessa Elsa tapasi tulevan miehensä Oskar Bäckmanin, joka oli vuonna 1933 osttanut Råkullan tilan. Tilan konkainspinta-ala oli 22 hehtaaria, josta 11 hehtaaria oli peltoja ja yhtä suuri pinta-ala metsää. Tilan pääräkennus oli palanut ennen kuin Oskar osti tilan itselleen. Nuoren parin ensimmäinen asunto oli tästä johtuen pieni kahden huoneen talo, jonke-

Elsa nuorikkona saapui 1936. Vanhimmat lapset Ture (1937), Åke (1938), Valborg (1939) ja Anita (1943) ehtivät asua perheen asuessa tässä asunnoissa. Yngve syntyi talon valmistumisvuonna 1944. Talon rakentaminen on ollut suuri ponnistus, sillä tiedetään, että rakentamisessa tarvittu 22000 tiiltä valmisteettiin itse paikan päällä. Nuorimpien lasten Rainerin (1946) ja Harrietin (1956) syntymässä perheenäidillä oli jo suuri apu vanhimmista lapsista kotitöissä ja lastenhoitodossakin. Myös tässä perheessä koettiin pieni lapsen kuolema, kun 1941 syntynyt Svea eli vain lyhyen aikaa. Nuorimman lapsensa Elsa sai omana 40-vuotissyntymäpäivänään.

Joulukuun 17. päivänä Elsa viettää 100-vuotissyntymäpäivää ja tyttärensä Harriet 60-vuotissyntymäpäivää. Elsa on ollut onni saada itse monia lasta, mutta myös lasten jälkkäkasvu on ollut runsasta. Hänelä on myös kolme viidennessä polvessa olevaa lapsenlapsenlapsenlasta ja yhteensä 79 jälkeläistä. Elämä suurperheen

Harrastuksista tärkeimpänä oli marttayhdystykseen osallistuminen. Elsa on ai-

äitinä ja maanviljelijän vaimona ei kaikkine töineen ole ollut helppoa. Pelkästään kotitaloustyöt ovat vaatinneet perheenäidiltä suurta ponnistusta. Ruuan valmistaminen yhdeksän henkiselle perheelle sekä kodin siisteydestä ja vaatteiden pesemisestä huolehtiminen on edellyttänyt jatkuvaa työskentelyä. Montaa lepohtekää ei perheenäiti ole voinut saada. Lapset ovat kasvettuaan olleet apuna, mutta Elsa on elämässä on silti ollut paljon myös raskasta ulkotyötä. Navetassa oli seitsemän lehmää lypsettäväänä sekä muuta karjaa, kuten kanoja, lampaita ja porsaita. Tosin joihain vuosina apuna oli navetapiika. Kesäsin oli myös paljon heinä- ja viljatöitä, joihin koko perhe osallistui. Työtä helpottavia apuvälineitä alkoi tulla vastaan 1950-60-lukujen vaihteessa, kun hankittiin traktori, lypsykone ja pyykinpesukone. Samoisissa vaiheissa taloon tuli puhelin ja televisio.

Livet som mor i en storfarm och hustru till en jordbruksfamilj och hushållsarbete krävde en hel del av mannen i familjen. Att laga mat till en niospersoners familj, att se till så det var rent i hemmet och att tvätta allas kläder var jobb som aldrig tog slut. Det blev inte många lediga stunder för Elsa. I takt med att barnen växte upp var de till allt större hjälp, men Elsa hade också tunga arbeten att göra utomhus. I ladugården stod sju kor som skulle mjölkas och höns, får och grisar som skulle skötas. Vissa år hade familjen visserligen en ladugårdspiga till hjälp. På somrarna jobbade hela familjen med att bärja skörden och med att ta in höet. Först på 1950- och 1960-talen började

avioduttua 1960-luvulla, Elsa työnteko väheni. Elsa ja Oskar muuttivat talon yläkertaan ja vastuu maanviljelyksestä siirtyi nuorelle parille. Pieleen puunaiseen mökkiin Elsa ja Oskar muuttivat, kun se oli kunnostettu. Tavallaan ympyrä sulkeutui ja pariskunta sai taas asua talossa, jossa aloittivat yhteisen elämänsä nuorena parina. Kun saa elää pitkän elämän, on myös mahdollisuus nauttia helpommasta vaiheesta ja nauttia seuraavien sukupolvien seuraamisesta. Marjastus ja erityisesti sienestys kuului edelleen Elsa harrastuksiin. Puoliso Oskar huolehti teiden reunustojen puskojen puhdistamisesta vielä vanhoilla päävilläänkin. Elsa jäi leskeksi vuonna 1997 Oskarin kuollessa 92 vuoden iässä. Pariskunta sai elää yhdessä yli kuusikymmentä vuotta. Positiivisen elämän asenteen ja hyvin terveyden omaava Elsa on vanhuussakin kävellyt paljon. Edelleen askel on reipas ja rollaattori on vain tukena varmistamassa liikkumisen turvallisuutta.

Tuula Salo

de bodde igen i samma hus där de inledde sitt liv tillsammans.

När man får leva ett långt liv får man också njuta av lättare skeden i livet och av att se följande generationer växa upp. Att plocka bär och svamp hörde ännu på äldre dagar till Elsas nöjen. Maken Oskar skötte om att vägrenen var prydlig ännu på gamla dagar. Elsa blev änka 1997 då Oskar dog 92 år gammal. Parets flick över sextio år tillsammans. Elsa har en positiv inställning och en god hälsa. Hon har alltid gått mycket, och hennes steg är ännu raska. Rollatorn är med bara som stöd, så att det ska vara tryggt för henne att ta en promenad.

Tuula Salo

Oversättning: Jannika Lindén

En pigg, hundra år gammal pirlaxbo

Elsa Bäckman, född Ståhlberg, föddes 17.12 1916 i Pirlax, i Österkulla. Hon flyttade till Borgå 3.8.2010. Elsa är en pigg hundraåring som bor kvar i sitt eget hem och som minns alla detaljer när hon berättar om sitt liv. Elsa föddes som fjärde barnet i en åttabarnsfamilj. På den tiden var barndödlighet vanligt och två av hennes syskon dog redan som barn. Av de sex syskon som levde till vuxen ålder är Elsa den enda som finns kvar. Familjens far var både skomakare och murare. Det fanns redan en skola i Pirlax då, och alla familjen Ståhlbergs barn fick gå i skolan. Skriftskolan fanns å andra sidan i Bor-

gå. Elsa berättar om hur barnen måste börja gå från Pirlax klockan 6 på måndagsmorgonen för att hinna till första lektionen som började klockan 9. Medan barnen Ståhlberg gick i skriftskolan, som höll på några veckor, bodde de under veckorna i Borgå. På lördagen gick de hem igen. Vägen lär ha varit i riktigt dåligt skick på den tiden.

Skriftskolan blev ett avbrott i arbetet för Elsa, som hade jobbat som pigi i Mosagård sedan hon var 14 år. På sitt arbete träffade hon en finskspråkig piga, som lärde henne prata finska. I Pirlax träffade Elsa också sin blivande man Oskar Bäck-

man, som hade köpt Råkulla gård 1933. Till gården hörde 22 hektar av vilka 11 var åkermark och lika mycket skog. Huvudbyggnaden på gården hade brunnit ner innan Oskar köpte gården. Därför var det unga parets första bostad ett litet hus med två rum, dit Elsa flyttade 1936. De äldsta barnen Ture (1937), Åke (1938), Valborg (1939) och Anita (1943) hann födas medan familjen bodde i det lilla huset. Yngve föddes samma år som det nya huset blev färdigt, 1944. Att bygga huset var ett stort projekt, bland annat tillverkades alla 22000 tegel som behövdes för bygget på plats.

maskiner som kunde underlätta arbetet bli vanligare. Då skafade familjen traktor, mjölkningsmaskin och tvättmaskin. Vid samma tid fick de också telefon och television. Den viktigaste fritidssyssel-sättningen var att delta i marhaförenings verksamhet. Elsa har alltid tyckt om att sticka sockor. Under senare år har hon haft tid också för att läsa böcker. Under intervjun kommer hon att tänka på de många vänner hon fått genom åren. Från ungdomen minns hon speciellt Linnea Lönnström och Hjördis Kristen. Ett bevis på Elsas fantastiska minne är att hon nämnar sin vän Hellä, min mor som dog 1969. De två kvinnorna hade mycket tät kontakt från mitten av 1940-talet fram till Helläs död. Elsa var den person som

först av alla bybor ville lära känna den helt finskspråkiga nyinflyttade familjen. Till all lycka hade hon kvar sina kunskaper i finska från ungdomen. Det var från Elsas trädgård som de första buskarna och blommorna kom till grannens gård. De två kvinnorna hjälptes också åt med att sköta varandas djur så att de var och en på sitt håll kunde delta i bröllop eller liknande släktfester. På den tiden kunde man inte ens drömma om lantbruksavbytare. När yngsta sonen Rainer gifte sig på 1960-talet minskade arbetet för Elsa. Hon och Oskar flyttade till husets andra våning och det ungaparet tog över ansvaret för lantbruket. När den lilla röda stuga hade renoverats flyttade Elsa och Oskar in där. Man kan säga att cirkeln slöt.

Tuula Salo